

Braslunio Stori Ddata

Defnyddiwch WordCounter i ddadansoddi geiriau cân cerddor a braslunio stori gyda'r geiriau

Beth yw WordCounter?

Mae WordCounter yn dadansoddi testun ac yn dweud wrthych chi'r geiriau a'r ymadroddion mwyaf cyffredin. Mae'n eich helpu i grynhoi'ch testun yn feintiol er mwyn i chi ymchwilio i sut mae geiriau'n cael eu defnyddio. Mae braslunio stori ddata yn helpu cyfranogwyr i fagu eu llythrennedd data drwy ganfod a llunio stori am ba eiriau sy'n cael eu gweld yng ngeiriau cerddor enwog.

Nodau Dysgu

- Mwy o allu i ddadansoddi a rhesymu am ddata testun.
- Deall bod modd canfod llawer o storïau mewn un set ddata.
- Gallu i gyfathrebu stori sy'n cael ei gyrru gan ddata i bobl eraill yn gyflym.

Cynnal y Gweithgaredd

Datrys Problem

Mae testun yn ddata hefyd! Mae gweld patrymau mewn setiau mawr o destun yn gallu bod yn anodd i'w wneud â llaw, ond gall cyfrifiaduron helpu. Mae WordCounter yn eich helpu i ddechrau dadansoddi testun yn feintiol drwy ddangos i chi'r geiriau a'r ymadroddion sy'n cael eu defnyddio amlaf.

Cyfanswm amser

30 i 45 Munud

Cynulleidfa

3 - 100 o bobl. Oedrannau 12+. Wedi ei ddylunio am raddau 6 - 12, dosbarthiadau Addysg Uwch, Cyrff Newyddion, Cyrff Di-elw, a Gweithdai Cymunedol. Does dim angen unrhyw brofiad blaenorol gyda data.

Gofod

- Taflunydd a chyfrifiadur.
- Gallu i ymrannu'n grwpiau bach o 3 o amgylch cyfrifiadur.
- Byrddau mawr neu lawr, neu dâp i lynu papur wrth waliau fel y gall cyfranogwyr ddarlunio.

Cyflenwadau

- Cyfrifiaduron 1 am bob 3 chyfranogwr
- Darnau mawr o bapur
  2 droedfedd x 3 troedfedd yn fras
- Crayonau trwchus neu farcwyr

Rhannu Enghreifftiau i Ysbrydoli

Mae delweddu geiriau caneuon yn beth poblogaidd i'w wneud. Dangoswch enghreifftiau fel Tahir Hemphill's "Rap Research Lab" (http://rapresearchlab.com) (Saesneg yn unig) neu Celebrity Cruise's "Music Mapped" (https://www.celebritycruises.co.uk/music-mapped/) (Saesneg yn unig). Gofynnwch y cyfranogwyr ba storïau maen nhw'n eu gweld yn yr enghreifftiau yma.

Cyflwyno'r Offeryn

Agorwch WordCounter (https://datacymru.databasic.io/cy/wordcounter/) a dewiswch "Geiriau Caneuon Dafydd Iwan" o'r gwymplen data sampl. Gwasgwch "Cyfrifiad" i ddangos dadansoddiad o holl eiriau Dafydd Iwan. Dangoswch i'ch grŵp sut mae cwmwl geiriau'r gân yn dangos iddo ddefnyddio'r gair "llonydd" yn aml, ond dim ond drwy edrych ar y bigramau a'r trigramau y gallwch chi ddechrau deall sut a pham. Gallai'r ffaith i Dafydd Iwan ddweud "llonydd" cynifer o weithiau ond "unig" dim ond unwaith fod yn stori ddifyr a datguddiol i'w braslunio. Soniwch y gallwch chi lawrlwytho CSVs o'r canlyniadau am ddadansoddiad pellach.

Cynnal y Gweithgaredd (parhad)

Lansio'r Gweithgaredd

- 1. Mae gan gyfranogwyr 15 munud.
- 2. Mae cyfranogwyr yn gweithio mewn timau o dri.
- 3. Mae pob tîm yn defnyddio WordCounter i ddadansoddi geiriau cerddor a chanfod stori i'w hadrodd am eu geiriau. https://databasic.io/wordcounter
- 4. Mae pob tîm yn braslunio ffordd weledol o adrodd y stori yna ar ddarn mawr o bapur gyda chrayonau.

Rhannu Adborth

Wrth gerdded o gwmpas, cadwch lygad allan am fathau gwahanol o storïau i'w hamlygu. Os gwelwch unrhyw ddelweddau arbennig o ddiddorol, neu storïau newydd, cadwch nhw mewn cof i alw arnyn nhw yn ystod y cyfnod rhannu ar ddiwedd y gweithdy. Gyda'ch cyfyngiadau amser mewn cof, gofynnwch am grwpiau sydd eisiau rhannu eu stori. Cyfyngwch nhw i 1 funud, er mwyn peidio ag ymgolli yn enghraifft un grŵp. Wrth i bobl rannu, galwch ar unrhyw grwpiau wnaethoch chi sylwi arnyn nhw'n gynharach sydd wedi creu storïau amgen neu wahanol.

Canolbwyntiwch ar y themâu hyn:

- Mae llawer o fathau o storïau y gallwch chi eu dweud gyda'r un data.
- Mae braslunio yn ffordd ddefnyddiol o gyfathrebu'ch syniadau i'r bobl o'ch cwmpas.
- Gall gweithio gyda data fod yn hwyl.
- Dangoswch sut y gallwch chi lawrlwytho'r CSVs i barhau eich dadansoddiad mewn Excel.

Brasluniau Sampl

I'ch atgoffa

- Mae ffigurau ffon yn dderbyniol.
- Gall storïau data fod mor syml â "Dwedodd Elvis 'love' lawer mwy o weithiau na 'clambake'".
- Mae'r blwch ticio "geiriau atal" yn gadael i chi anwybyddu neu gynnwys geiriau cyffredin fel "the" neu "and".
- Peidiwch â phoeni am fod yn berffaith, mae ond angen braslunio rhywbeth.

Termau i'w Cyflwyno

Bigramau

Ymadrodd dau air yw bigram.

csv

Ffeil "comma-separated values"; dull safonol o gadw tablau o wybodaeth mewn ffeil testun plaen.

Cwmwl Geiriau

Darlun o holl eiriau dogfen, gyda gair yn fwy o faint os caiff ei ddefnyddio'n amlach, ac yn llai o faint os caiff ei ddefnyddio llai.

Data ansoddol

Data sy'n disgrifio rhywbeth (fel darlun neu ddyfyniad).

Data meintiol

Data sy'n cyfrif neu'n mesur rhywbeth (fel rhif).

Geiriau atal

Geiriau mae'n ddefnyddiol eu hanwybyddu wrth ddadansoddi testun, fel "this", "and" a "but".

Trigramau

Ymadrodd tri gair yw trigram.

Mae DataBasic yn gyfres o offerynnau gwe hwylus i ddechreuwyr sy'n cyflwyno cysyniadau gweithio gyda data. Mae DataBasic yn brosiect yr Engagement Lab yng Ngholeg Emerson a'r MIT Center for Civic Media. Cefnogir gan Sefydliad Knight.

